

„Svetlo svieti v tme, ale tma Ho nepohltila“(J 1,5)

Svetlo Pravoslávia

duchovný OBČASNÍK pravoslávnej cirkevnej obce Banská Bystrica

číslo 31, rok 2011

Sláva Isusu Christu!

Myslím si, že nie je dôležitá otázka, kde žijem, čo môžem urobiť, atď. Tieto otázky vyplývajú z oveľa podstatnejšej myšlienky. Dnes je dôležitá jediná skutočnosť, uvedomiť si, kto vlastne som. Každý z nás sa potrebuje nadchnúť tým, že je kresťan. Ved' z pravoslávia musí vždy vychádzať životný entuziazmus, radosť z toho, že

získal niečo, čo je dané iba človeku – skutočné spoločenstvo s Bohom v Cirkvi. Ak si to uvedomíme, sami sa zamyslíme nad tým, či sme ozajstnými kresťanmi. Či žijeme tak, ako majú žiť praví kresťania. Radosť zo života musí prameniť z radosti a optimizmu samotného pravoslávia, ktoré ponúka človeku realizáciu rozvoja duchovného života.

Ak si spomenieme na prvé dni po Zmŕtvychvstaní Christa, ktoré nám Biblia opisuje, pochopíme tú nepredstaviteľnú radosť, ktorú prežili ženy myronosice a apoštoli. Takú radosť prežívali všetci tí, ktorí pochopili zmysel Christovej obete na kríži a Jeho zmŕtvychvstanie. Prijali túto radosť do svojich srdc a túto radosť potom šírili ďalej. Každý kresťan potrebuje prijať najprv tento fakt, pochopiť Christovo dielo a prijať ho, stotožniť sa s ním a následne ho šíriť ďalej vo svojom živote.

S láskou v Christu Jana

Listy valaamského starca schiigumena Jána

Sedemdesiatysiedmy list, 1953

*Nech je s Tebou Božia milosť, moje duchovné dieťa...! Tvoj zármutok a spoveď sú mi jasné; Boh Ti odpustí, dieťa, buď pokojná. Po Tvojom odchode ma tiež bez okolkov začal zarmucovať rôznymi vecami, ale ja som ho s Božou pomocou hneď odrazil. Ďakujem Bohu za skorú pomoc a za modlitby svätých askétov, lebo sa riadim ich radami v tomto údolí náreku. **Ktože som ja bez Božej pomoci?***

Prach zeme a hnusne páchnuci hnoj. Koľko som Ti hovoril, moje duchovné dieťa, pre blaho duše dával duchovné rady prevzaté zo Svätého Písma a svätých Otcov, ale Ty sa javíš ako veľmi nechápavá; si doslova pripravená zavesiť si na krk mlynský kameň a hodiť sa do vody. A či poznáš ten dôvod? Objasním Ti to: namyslenosť a pýcha: to ony Ti nedovoľujú vidieť sa, aká v podstate si, a myslíš si o sebe niečo veľké. Je to vidieť v Tvojom poslednom liste. Prečítaj si „Neviditeľný boj“ 4. kapitolu prvej časti. Odpusť za krátkosť listu, no myslím si, že som Ti dal uspokojivú odpoveď. Ak niečomu nerozumieš, napíš, len buď otvorená, pretože ináč to nebude prospešné. Tvoje otázky strkajú aj mňa na cestičku sebapoznania. Nech Ťa ochráni a zachráni Pán.

Ešte zopakujem, Boh Ti odpustí, buď pokojná, neprijímaj diabolské klebety, nech Ťa poučí Pán.

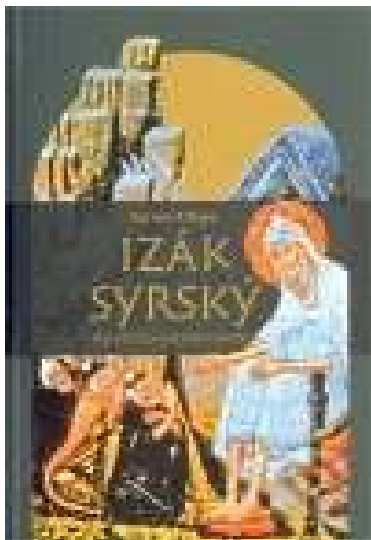
Sedemdesiatyôsmy list, 6.2.1954

List mníške.

Christos medzi nami!

Tvoj úctivý list som dostal, prečítal som ho s láskou a tešil sa z toho, že si horlivá v modlitbe. Boh požehnaj, usiluj sa, lebo modlitba je v duchovnom živote hlavnou činnosťou, ale tiež vedz, že natol'ko je veľká a osožná, nakoľko sa získava drahocennosťou, to znamená veľkým úsilím (námahou). Ctihodný Agathon povedal: „nie je nič ťažšie, ako sa modliť k Bohu, a až do posledného dychu nášho života si to vyžaduje zápas“. A aby bola čo najúspešnejšia, posnaž sa, nakoľko môžeš plniť tieto tri zásady: mať čisté svedomie pred Bohom, ľuďmi aj vecami. Vo vzťahu k Bohu sa snaž plniť evanjeliové prikázania, ľudí neodsudzuj a nebuď s nimi v nepriateľstve, a k veciam – používaj ich nezaujato. Toto sú prípravné zásady.

V modlitbe sa cvič takto. V ňom si nepredstavuj Boha, Bohorodičku či svätých, svoj um uzatváraj do slov modlitby a pozornosť venuj hornej časti hrudníka, lebo vnímanie je dušou modlitby. Na srdce neslobodno tlačiť vnímaním, ak to vnímanie bude v hrudníku, potom aj srdce bude spolucítiť. Nesnaž sa o zbožnosť a slzy, a ak samy od seba prídu spolu s teplom do srdca, tak sa pozastav a zotrvaj v tom, pokiaľ sa to samo neskončí. A nenamýšľaj si, že si dostala niečo veľké. Toto sa skutočne stáva zo spolucítania, a nie je to pôvab (čaro).

Ešte toto Ti poviem, pre každý prípad. Hoci zriedkavým zriedkavo sa stáva. Slzy v takomto prípade jednoducho potečú pramienkami, ľudia sa vtedy jednoducho ukazujú ako svätí, vtedy necítia žiadne nepriateľstvo, cele telo zaplaví teplo, ale nie telesné, no zvláštne (osobité), blahodátne teplo, také teplo, pri ktorom je ťažko stáť na nohách a musíš si sadnúť či dokonca ľahnúť. Toto je návštevou nebeského host'a, a pozná to iba ten, kto to sám zažil, pre iných je to nepochopiteľné.

V modlitbe sa snaž byť podobná evanjeliovej vdove (Lk 18, 3).

*Stáva sa tiež, že cítime akúsi suchosť, sme leniví, zaplavujú nás rôzne myšlienky, starosti a ohováranie nás inými ľuďmi, a mnohé iné, ale toto všetko s Božou pomocou prejde, len nezúfaj. **Nedôveruj si až po hrob.** Bud' pokorná a nikoho v ničom neodsudzuj. Boli aj takí askéti, ktorí videli slávu svätých a mali takú blahodať od Boha, že konali zázraky, skladaním rúk uzdravovali chorých. Ľudia ich oslavovali a oni si o sebe diabolskou hrdosťou začali namýšľať. Blahodať od nich odišla, a začali žiť neusporiadaným životom na posmech ľuďom. Nečuduj sa tomu, že v tebe sedia vášne, pripomínajú nám to, že sme ľudia a pokorujú nás, ale boj sa namyslenosti a diabolskej hrdosti. Vezď ešte, že udržať si cnosti nezávisí od nás, ale od Božej blahodate, a blahodať dostávame za svoju pokoru. Ctihodný Izák Syrský hovorí: „**ak sa namáhaš v nejakej cnosti a nevidíš žiadne plody a úspech, nečuduj sa tomu, lebo Pán nás obdarúva nie pre našu námahu, ale za našu pokoru**“.*

Bez pokory nemôže byť ani reči o nejakej cnosti. Ja pre svoju duchovnú slepotu nepoznám modlitebníkov, preto ti ich nemôžem ukázať. Modli sa sama, lebo Pán dáva modlitbu modliacemu sa, ak získaš aký taký modlitebný návyk, nebude Ti prekážať ani tkanie hodín, ale určiť čas, keď sa tak stane, sa nedá, možnože to bude trvať roky. V Dobrotoľubiji u mládenca Juraja je spomenuté osobité cvičenie v modlitbe. Ty sa cvič všeobecnými pravidlami, ktoré som ti hoci krátko ukázal. Nesnaž sa o schimu, nepridá ti duchovného prospievania, či sa ti páči odev s narazenými krížami? Snaž sa o jediné na potrebu, ostatné príde samo.

V Kyjeve sa stala takáto udalosť. Boli pochovaní schimnik a poslušník. Keď otvorili ich hroby na poslušníkovi našli schimu a na schimnikovi odev poslušníka. Tu máš svoju schimu! Nedôstojne si ty biedny nosil schimu, poslúžila ti nie na spásu, ale odsúdenie. Píšem tieto riadky a červenám sa, lebo aj ja som schimnik. Beda, dúfam, že mi tiež nebude na odsúdenie! Ale nezúfam, Pán je milostivý, pozná naše choroby, a aj schimnikovi dal pokánie. Sláva Pane, Tvojmu svätému milosrdenstvu!

Prosím o Tvoje sväte modlitby za mňa úbohého.

List mníške.

Tvoj dlhý list som dostal a prečítal s láskou. Potešil som sa Tvojej zmene v živote. Presvätá Bohorodička Ťa zázračným spôsobom postavila na cestu pravdy, ktorá vedie do večnosti, a vzala Ťa pod svoju ochranu. Hlboko ver, že Ti pomôže v ťažkých časoch Tvojho života, pretože v tomto živote stálosti niet, a tak, ako v ovzduší bývajú aj zmeny. Ako sa cvičiť v modlitbe som napísal X. Prečítaj si list, ktorý som jej napísal. Radím Ti, no nie ako zákon či rozkaz, ale jednoducho radím: každý deň sa 12-krát pomodli modlitbu

Bohorodička, Panna, raduj sa... (Bohorodice Divo) a 33-krát Isusovu modlitbu, ale snaž sa modliť vnímavo, lebo vnímanie je dušou modlitby. Na troch zásadách, o ktorých som už písal, sa duša vychováva v duchovnom živote. Najdôležitejšie je nechať svoju vôľu za sebou, áno, nie je to ľahké, ale zato je to veľmi silný liek na diabolskú hrdosť. **Pre hrdosť je typické trvať na svojom pri rozhovore, aby sme stále mali na vrch. Inému sa poddať nemôže a úporne háji svoju mienku.**

Pozri na svätých Otcov, oni sami prešli touto cestou a ako príklad nám zanechali tieto zásady. Konkrétne iba týmito zásadami sa získava vnútorný duševný pokoj, a takýto človek bude stále pokojný, kdekoľvek by žil. Svätý arcibiskup Teofil raz navštívil Nitrijské hory. Prišiel k nemu abba hôr. Arcibiskup sa ho opýtal: „Aká činnosť podľa tvojho skúseného vedomia je najväčšia v živote mnícha?“ Starec mu odpovedal: „podrobenie sa (poslušnosť) a pokorenie samého seba“. Arcibiskup odpovedal: „**Inej cesty okrem tejto niet**“.

Hľa, čo ešte, hoci poviem nerozumne, ale nerozumný nebudem, celý svoj život spejem a snažím sa plniť tieto tri zásady, a z Božej milosti dostávam hoci nie

dokonalý pokoj, ale stále som pokojný. Ustanovili ma za predstaveného v Pečenegskom monastieri, priamo z obyčajného mnícha ma vysvätili na diakona a hneď na druhý deň na kňaza. Počas dvoch týždňov som sa pripravoval na cestu a učil som sa slúžiť (konat' bohoslužby). Ale Božou blahodatkou som bol pokojný. Niektorí mnísi sa mi aj čudovali: „Ako pokojne sa chystáš. Iní by prechádzali do inej kelie so starosťami, a ty si tak pokojne prijal svoje ustanovenie“. Mnohí mnísi mi povedali mnohé. Viacerí mi radili to odmietnuť hovoriac: „ved' ideš na kríž“. Odpovedal som: „**My nevieme kedy a kde nám Pán dá kríž**“. A vybral som sa na cestu. Šli so mnou ešte dvaja mnísi – kňazi. Cestovali sme tam šesťnásť hodín. Do mesta Rovaniemi vlakom, potom 500 kilometrov do mesta Pečeng, 250 kilometrov na koňoch a 250 kilometrov na soboch, samozrejme, nebolo to ľahké, lebo sme neovládali jazyk, ale došli sme.

Prišli sme tam večer, privítali nás zvonení chrámových zvonov, vošli sme do chrámu, obliekli mi hodvábnu mantiju, otvorili cárske vráta, ja a mnísi, čo so mnou prišli, sme pobožkali oltár a poklonili sme sa ostatkom ctihodného Trifona. Všetci bratia boli v chráme, mnísi – kňazi boli oblečení v rúchach. Nechystal som sa povedať nič, ale keď som pristupoval k bratom, moja myseľ mi vravela: „povedz niečo“, a povedal som: „Pozdravujem vás, otcovia svätí a bratia, bol som k vám poslaný ako predstavený a spolu so mnou ešte ďalší dvaja mnísi – kňazi, na

prípravu sme mali veľmi krátky čas. Iba dva týždne som sa učil konat' bohoslužby, pretože ma vysvätili z jednoduchého mnícha, v slúžení sa určite nájdú aj nejaké chyby, pokryte moje nedostatky kresťanskou láskou, a v hospodárení vás prosím o pomoc“. Pokladník odpovedal: „Budeme, budeme pomáhať“. Pokračoval som: „Otcovia svätí, hlavne sa starajme, aby medzi nami panoval pokoj a zhoda, ak toto budeme mať, vtedy na nás spočinie Božia blahodatká. Amen“.

Jeden z mníchov povedal: „Odpust', nemôžeme nič povedať“. Všetci bratia ku mne prichádzali po požehnanie a potom sme si sadli k pripravenému čaju. Mali sme tiež piroh s lososom a tvarohový koláč. Čaj sme popíjali v keliach predstaveného. Ostal som tam nocovať a prebýval som tam celé svoje pôsobenie. Bol to veľký priestor, dve siene, dve izby a spálňa. Monastier som prijal veľmi jednoducho. Prežil som v ňom 10 rokov a 8 mesiacov. Kým som neprišiel, predstaveným bol mních – diakon, ale veľmi sa podlomilo zdravie, mal záchvaty. Preto tam ustanovili mňa.

Na Valaame som prešiel rôznymi poslušnosťami, a všetky boli také, čo sa mi nepáčili, ale nezúfal som, no bol som pokojný. Cez svätú poslušnosť sa rodí pokora a posilňuje sa sila vôle. Ved' svätí Otcovia poslušnosť dokonca prirovnávajú k mučenictvu. Veľmi dobre píše abba Dorotej, radím Ti, prečítať si jeho knihu.

Ale veľmi je žiadostivá naša vôľa. Je potrebné ju nechať a plniť vôľu iného. Je veľmi ťažké ustúpiť inému, toto môžu urobiť iba veľmi veľké duše, ale slabé tvrdo nastoja na svojom.

*A osvoj si ešte jednu povinnosť. **V neporiadku (v roztržitosti) neslobodno riešiť žiadnu vec. Tak radia svätí Otcovia.***

*Ešte o hrdosti. **Vlastnosťou hrdosti je v sebe vidieť iba dobré a v iných iba zlé. Vlastnosťou pokory je vidieť svoje hriechy, a v iných dobré vlastnosti.***

*pokračovanie
nabudúce*

*preložil: pplk. prot.
Mgr. Marek Ignacik,
PhD*

Aká by mala byť modlitba každého z nás?

Bolo by dobré a slušné mnohým pripomenúť slová svätého Izáka Sýrskeho, ktorý radí modliť sa takým spôsobom, ktorý je primeraný obrazu nášho života a zodpovedá miere nášho duševného stavu, keď hovorí: *„Zhodná s tvojím životom má byť aj modlitba tvoja“*, lebo na inom mieste hovorí: *„Je ťažké učiť začiatočníka, v duchovnom živote ešte dieťa, niečomu vysokému“*. Aj apoštol preto najsamprv odporúča modliť sa modlitbou úst, ako je to napísané v liste k židom: *„Skrze Neho teda vždy prinášajme Bohu obeť chvály, to jest ovocie pier (úst), vyznávajúcich Jeho meno“* (Žid 13, 15).

I ctihodný Peter Damaský učí najprv prechádzať modlitbou aktívnou (ústnou) objasňujúc to tým, že modlitba mysle nám bude darovaná neskôr Božou blahodaťou, nie z vôle človeka, ale Božej vôle, keď sa srdce a myseľ človeka zmenia a budú schopní pojať do seba modlitbu, ako je napísané: *„Daruj modlitbu modliacemu sa“*, teda, kto sa dobre modlí telesne, tomu Boh dá aj modlitbu mysle.

preložil

pplk. prot. Mgr. Marek Ignacik, PhD.

Literatúra: Otkrovennyje rassказы strannika duchovnomu svojemu otcu, Otčij dom, Moskva 2008

Ako nás učí modlitbe sväté evanjelium?

Pútnik sa raz počas svojho prebývania v Počajeve stretol s iným pútnikom, u ktorého si všimol, že neustále, vo dne aj v noci, v rukách drží Sväté Písmo. Preto sa ho začal pýtať.

Že som taký smelý, brat, hovorí náš pútnik, opýtam sa vás, prečo vo dne aj v noci nepúšťate z rúk Sväté Písmo, ale stále ho pri sebe nosíte

a držíte? Preto odpovedal, lebo neprestajne sa z neho učím. A čomu sa učíte? Pokračoval náš pútnik. Dostal takúto odpoveď: „Učím sa kresťanskému životu, ktorý spočíva v modlitbe. Modlitbu považujem za najhlavnejší a nevyhnutný spôsob, ako dosiahnuť spásu a prvoradú povinnosť každého kresťana. Modlitba je prvým stupienkom a zároveň vencom zbožného života. Preto nám evanjelium ukladá neprestajne sa modliť. Bez modlitby nie je možné urobiť niečo dobré a bez evanjelia sa nedá naučiť dôstojnej, spravodlivej modlitbe. Preto všetci, čo dosiahli spásu cestou vnútorného života, ako kazatelia Božieho slova (kňazi a biskupi), tak aj askéti, pustovníci a všetci zbožní kresťania za svoju prvoradú úlohu považovali neustále sa poučovanie v Božom slove a čítanie evanjelia tvorilo ich podstatnú prácu. Mnohí z nich mali evanjelium neustále vo svojich rukách a všetkým, ktorí od nich prosili poučenie, dávali takúto radu: „Sed' vo svojej tichej izbičke a čítaj evanjelium“.

A z ktoréhože evanjeliového poučenia osobitne čerpáte učenie o modlitbe?

Zo všetkých štyroch, odpovedal, jednoducho z celého Nového Zákona, čítajúc ho poporiadku. Rokmi, keď som sa doň začítaval, mi bolo odhalené, aká sa v ňom nachádza postupnosť a pravdivá spojitosť učenia o modlitbe v celom evanjeliu počnúc prvým evanjelistom. Napríklad, hneď na začiatku je vysvetlený vstup do učenia o modlitbe, potom jej forma, ďalej podmienky nevyhnutné pre modlitbu, prostriedky, ako sa ju naučiť a samotné príklady. Jednoducho povedané, všetko potrebné, plné poznanie modlitebného cvičenia v systematickom poriadku.

Pretože zo všetkého najradšej mám počúvanie a rozprávanie o modlitbe, v mene Pánovom, ukážte mi, prosím, toto všetko v samotnom evanjeliu!.. Ochoťne súhlasil a povedal mi: „Otvorte svoje evanjelium, pozerajte doň a značte si, čo vám budem hovoriť. Ráčte si pozrieť tieto moje poznámky“.

Ako prvé, začal hovoriť, si nájdite evanjelium podľa Matúša 6 kapitulu a čítajte: „*Keď sa modlíte, nebudte ako pokrytci, ktorí radi stoja a modlievajú sa v synagógach a na rohoch ulíc, aby ich ľudia videli; veru vám hovorím: Majú svoju odplatu. Ale keď ty sa modlíš, vojdí do svojej*

komôrky, zamkni dvere a modli sa k svojmu Otcovi, ktorý je v skrytosti, a tvoj Otec, ktorý vidí v skrytosti, odplatí tebe. A keď sa modlíte, nehovorte mnoho ako pohanovia, ktorí sa domnievajú, že pre svoju mnohovravnosť budú vyslyšaní. Nebuďte im teda podobní! Veď Boh, váš Otec, vie, čo potrebujete, prv ako Ho prosíte" (Mt 6, 5-8). Toto miesto hovorí o našej príprave k modlitbe a poučuje nás, aby sme sa modlili nie kvôli hrdosti medzi ľuďmi, ale aby sme v osamelosti a pokoji prosili iba za odpustenie našich hriechov a za zjednotenie sa s Bohom, a tiež nevymýšľali nejaké mnohé, zbytočné prosby za svetské potreby, ako to robili pohanovia. Potom pokračujte slovami: „Vy sa teda takto modlite: Otče náš, ktorý si v nebesiach. Posväť sa Tvoje meno, príď Tvoje kráľovstvo, buď Tvoja vôľa, ako v nebi tak i na zemi. Náš každodenný chlieb daj nám dnes a odpusť nám naše dlhy, ako aj my odpúšťame svojim dlžníkom a nedopusť na nás pokušenie, ale zbav nás zlého. Lebo Tvoje je kráľovstvo i moc i sláva na veky. Amen." (Mt 6, 9-13). Tu je predstavená forma modlitby, teda akými slovami ju máme prinášať. V nej je múdro zhrnuté všetko potrebné pre náš život. A teraz čítajte nasledujúce slová: „Lebo ak ľuďom odpustíte ich previnenia, aj vám odpusti váš Otec nebeský, ale ak neodpustíte ľuďom, ani váš Otec neodpusti vám, keď sa prevínite" (Mt 6, 14-15). V týchto veršoch vidíte pravidlo, ktoré musíte zachovávať, aby vaša modlitba bola skutočná, lebo ak neodpustíme my, ani nám nebude odpustené. Teraz prejdite na 7 kapitolu a čítajte: „Proste a dostanete, hľadajte a nájdete, klopte a bude vám otvorené. Lebo každý, kto prosí, dostane, a kto hľadá nájde, a kto klope, tomu bude otvorené. Alebo či je medzi vami človek, ktorý by dal synovi kameň, keď prosí chleba? A keď si prosí rybu, či mu podá hada? Keď teda vy, hoci ste zlí, viete dávať svojim deťom dobré dary, o čo skôr dá dobré veci váš Otec nebeský tým, čo Ho prosia?" (Mt 7, 7-11). V týchto veršoch nájdete prostriedky potrebné pre úspech v modlitbe, v nádeji, keď budeš prosiť, hľadať, kopať. Tento zosilnený výrok predstavuje častosť modlitby a hlavne cvičenie sa v nej tak, aby nás modlitba nie len sprevádzala pri všetkých našich prácach, ale aby ich dokonca prevyšovala. V tomto spočíva hlavná vlastnosť modlitby. Môžeme si to pozrieť na príklade evanjelia podľa Marka v 14. kapitole: „Potom prišli na miesto, ktoré sa menovalo Getsemane. A povedal svojim učeníkom: Sadnite si tuto, zakiaľ sa pomodlím. Pojal so sebou Petra, Jakuba a Jána, začal sa desiť a cítiť úzkosť a povedal im: Veľmi smutná je mi duša, až na smrť, zostaňte tu a bďte! A po odíduť trochu ďalej, padol na zem a modlil sa, aby odišla od Neho tá hodina, ak je to možné. A hovoril: Abba, Otče, Tebe je všetko možné, odvráť odo mňa tento kalich, avšak nie čo ja chcem, ale čo Ty. Potom prišiel a našiel ich spať i povedal Petrovi: Šimon, spíš? Či si ani na hodinu nemohol bdieť? Bďte a modlite sa, aby ste neprišli do pokušenia, duch je síce bdely, ale telo mdlé. A zase odišiel a modlil sa tými istými slovami" (Mk 14, 32-39). V týchto veršoch vidíme, že aj samotný Isus Christos mnohokrát opakuje slová tej istej modlitby. Podobný príklad častosti modlitby nám privádza aj evanjelium od Lukáša (Lk

11, 5-13), ako aj miesto o dotieravom prosení vdovy pred sudcom: „A povedal im podobienstvo, ako sa im treba vždy modliť a neochabovať. Hovoril: V ktoromsi meste bol sudca, Boha sa nebál a človeka nehanbil. A bola v tom meste vdova, ktorá chodila k nemu a prosila ho: Zastaň sa ma oproti môjmu protivníkovi! Ale on dlho nechcel. Potom si však povedal: Čo sa aj Boha nebojím ani človeka nehanbím, ale že ma táto vdova obťažuje, zastanem sa jej, aby nakoniec neprišla a nedokaličila ma. A Pán dodal: Počujte, čo vraví nespravodlivý sudca. Či by sa Boh snád' nezastal svojich vyvolených, ktorí dňom aj nocou volajú k Nemu, i keď mešká s ich vyslyšaním? Hovorím vám: Skoro sa ich zastane. Ale keď príde Syn človeka, či nájde vieru na zemi?“ (Lk 18, 1-8). Tieto verše nám poukazujú na Christove prikázanie: „v každom čase všetkých modlitieb a prosieb modlievajte sa v duchu, dbajte pri tom vytrvale a proste za všetkých“ (Ef 6, 18).

Po tomto podrobnom návode nám ešte evanjelium podľa Jána odhaľuje pravdivé učenie o tajomnej vnútornej modlitbe srdca, a ako prvé je nám predložené v múdrej besede Isusa Christa so Samaritánkou, ktorá odhaľuje vnútornú poklonu Bohu v duchu a pravde ako si to želá Boh, a ktorá je neustálou, pravdivou modlitbou (živou vodou) tečúcou do života večného (Jn 4, 5-24). Ďalej v 15. kapitole nám

poukazuje na silu, moc modlitby, čiže prebývaní pamätaní na Boha: *Ako ani ratolesť nemôže seba, len ak ostáva na ak zostávate vo mne. Ja ratolesti. Kto zostáva vo veľa ovocia, pretože bezo niekto nezostáva vo mne, ratolesť, a uschne, také a zhoria. Ak zostávate vo vo vás, proste, čo chcete,*

a nevyhnutnosť vnútornej duše v Christovi a neustálom „Zostaňte vo mne a ja vo vás. prinášať ovocie sama zo vinnom kmeni, tak ani vy, len som vinný kmeň a vy ste mne a Ja v ňom, ten prináša mňa nič nemôžete činiť. Ak vyhodia ho, ako (odlomenú) zozbierajú, uvrhnú na oheň mne a moje slová zostávajú a stane sa vám“ (Jn 15, 4-7).

Nakoniec v 16. kapitole toho istého evanjelia prečítajte: „A v ten deň nebudete sa ma na nič dopytovať. Amen, amen, vám hovorím: Keď budete prosiť Otca o niečo, dá vám to v mojom mene. Doteraz ste o nič neprosili v mojom mene. Proste a vezmete, aby vaša radosť bola úplná“ (Jn 16, 23-24). Pozrite, aké sa v tých slovách odhaľuje tajomstvo! Či vidíte, že modlitba v mene Isusa Christa, alebo takzvaná Isusova modlitba „Pane, Isuse Christe, zmiluj sa nado mnou“ často opakovaná, má ohromnú moc a s veľkou ľahkosťou otvára srdce posväcujúc ho? Hodnoverne to môžeme vidieť na príklade apoštolov, ktorí hoci nie jeden rok boli učeníkmi Christa a Ním boli naučení modlitbe Pána „Otče náš“ (Mt 6, 9-13), pri konci Svojho pozemského účinkovania (života) im ešte Isus Christos predsa len odhalil tajomstvo, čo im v ich modlitbe chýba, aby bola

rozhodne úspešnou. Povedal im: „*Doteraz ste o nič neprosili v mojom mene... Keď budete prosiť Otca o niečo, dá vám to v mojom mene*“ (Jn 16, 24, 23). Koľko divných zázrakov učinili a ako bohato tým osvietili sami seba potom, keď sa apoštoli naučili prinášať modlitbu v mene Isusa Christa! Či teraz už vidíte spätosť a plnosť učenia o modlitbe tak múdro uvedenú vo Svätom Písme? A ak sa teraz pozriete do Skutkov apoštolov, aj tam nájdete podobnú postupnosť učenia o modlitbe.

Aby sme nadviazali na predchádzajúce, ukážem vám teraz miesta vyjadrujúce potrebnosť modlitby. Tak v Skutkoch apoštolov je opísaná praktika, teda usilovné a neustále cvičenie sa v modlitbe prvých kresťanov osvietených vierou v Christa: „*A keď sa takto modlili, zatriaslo sa miesto, kde boli zhromaždení, všetci boli naplnení Svätým Duchom a smelo hovorili slovo Božie*“ (Sk 4, 31). Toto miesto nám svedčí o plodoch či následkoch neustáleho prebývania v modlitbe, teda o vyliati sa Svätého Ducha a Jeho darov na modliacich sa. Podobne môžete vidieť v 16. kapitole: „*Okolo polnoci modlili sa Pavol a Silas, spievali Bohu chvály a väzni ich počúvali. Odrazu nastalo veľké zemetrasenie, takže sa otriasali základy žalára, všetky dvere sa razom otvorili a všetkým sa uvoľnili okovy*“ (Sk 16, 25-26). Potom po priadku čítajte listy apoštolov a uvidíte, aká je modlitba nevyhnutná vo všetkých životných situáciách: „*Trpí niekto medzi vami? Nech sa modlí. Raduje sa niekto? Nech spieva žalmy. Je niekto nemocný medzi vami? Nech si zavolá starších zboru (kňazov), a nech sa modlia nad ním, keď ho v mene Pánovom pomazali olejom. A modlitba z viery zachráni nemocného a Pán ho pozdvihne. A ak sa dopustil hriechov odpustí sa mu. Preto vyznávajte si navzájom hriechy a navzájom sa modlite za seba, aby ste sa vyliečili. Mnoho zmôže v účinkoch modlitba spravodlivého*“ (Jak 5, 13-16), ako v modlitbe pomáha Svätý Duch: „*A tak aj Duch prichádza na pomoc našej mdlobe. Lebo my nevieme, začo sa máme modliť, ako náleží, ale sám Duch prihovára sa za nás vzdychaním nevysloviteľným*“ (Rim 8, 26; Jud 1, 20-21), ako je potrebné vždy sa modliť v duchu: „*V každom čase všetkých modlitieb a prosieb modlievajte sa v duchu, dbajte pri tom vytrvale a proste za všetkých svätých (kresťanov)*“ (Ef 6, 18), aký je potrebný pokoj, či vnútorný pokoj pri modlitbe: „*O nič nebudte ustarostený, ale vo všetkom s vďakou predkladajte Bohu svoje žiadosti vo všetkých svojich modlitbách a prosbách. A pokoj Boží, ktorý prevyšuje každý rozum, bude hájiť vaše srdcia a vaše mysle v Isusovi Christovi*“ (Fil 4, 6-7), ako je nevyhnutné neprestajne sa modliť: „*neprestajne sa modlite!*“ (1Tes 5, 17) a nakoniec uvidíte, že je potrebné sa modliť nie len za seba, ale za všetkých: „*Predovšetkým teda napomínam, aby sa diali prosby, modlitby a ďakovania za všetkých ľudí, za kráľov a za všetkých vysoko postavených, aby sme tichým a pokojným životom žili v úplnej pobožnosti a statočnosti. Toto je dobré a príjemné pred našim Spasiteľom a Bohom, ktorý chce, aby všetci ľudia boli spasení a došli k poznaniu pravdy. Jeden je totiž Boh, jeden aj Prostredník medzi Bohom a ľuďmi, človek Isus Christos*“ (1Tim 2, 1-5).

A tak, dlho a vnímavo sa začitavajúc môžeme nájsť ďalšie mnohé miesta tajomných poznání skrytých v Božom slove, ktoré nám unikajú pri jeho riedkom či rýchlom čítaní. Či ste už teraz postrehli, ako múdro a postupne, teda v tajomnom systematickom vzťahu Nový Zákon odhaľuje poučenia Isusa Christa o týchto múdrostiach, ktoré sme si prečítali? Hľa, kvôli tomuto čítam iba evanjelium, učiac sa všetky cesty duše spásonosného života.

preložil a spracoval

pplk. prot. Mgr. Marek Ignacik, PhD.

Literatúra: Otkrovennyje rasskazy strannika duchovnomu svojemu otcu, Otčij dom, Moskva 2008

Dievčina radšej zomrela, než aby sa zriekla viery

Príbeh 23-ročnej Aliny Milanovej, ktorá zomrela v izraelskej nemocnici na ťažkú chorobu.

23-ročná Alina Milanova zomrela v izraelskej nemocnici na ťažkú chorobu (najskôr alveolárnu echinokokózu - alveokokkosa pečene - alveococcosis.) I napriek svojmu utrpeniu, ktoré trvalo už mnoho mesiacov, dievčina odmietla podpísať prehlásenie o prijatí izraelského občianstva, ktoré by jej dalo právo na bezplatnú operáciu, za ktorú by v opačnom prípade musela zaplatiť 300 tisíc dolárov, ktoré nemala. Občianstvo nechcela prijať, pretože v súvislosti s tým bolo nutné sa oficiálne zriecť pravoslávnej viery.

Podľa slov duchovného otca Aliny, kňaza pri chráme ct. Serafima Sarovského v Kuncve Alexandra Naruševa, i podľa vyjadrenia samotného dievčaťa, bola už v novembri minulého roku na klinike

postavená pred voľbu, či prijme v zrýchlenom režime občianstvo Izraela, a tak získa právo na bezplatnú liečbu, ktorá by jej mohla zachrániť život. Lenže kvôli tomu by musela v dokumentoch o sebe prehlásiť, že je buď židovka, alebo ateistka. Druhou možnosťou, ktorú si mohla zvoliť, bolo zachovať vernosť Pravosláviu a očakávať nevyhnutnú smrť. Alina Milanova si vybrala to druhé.

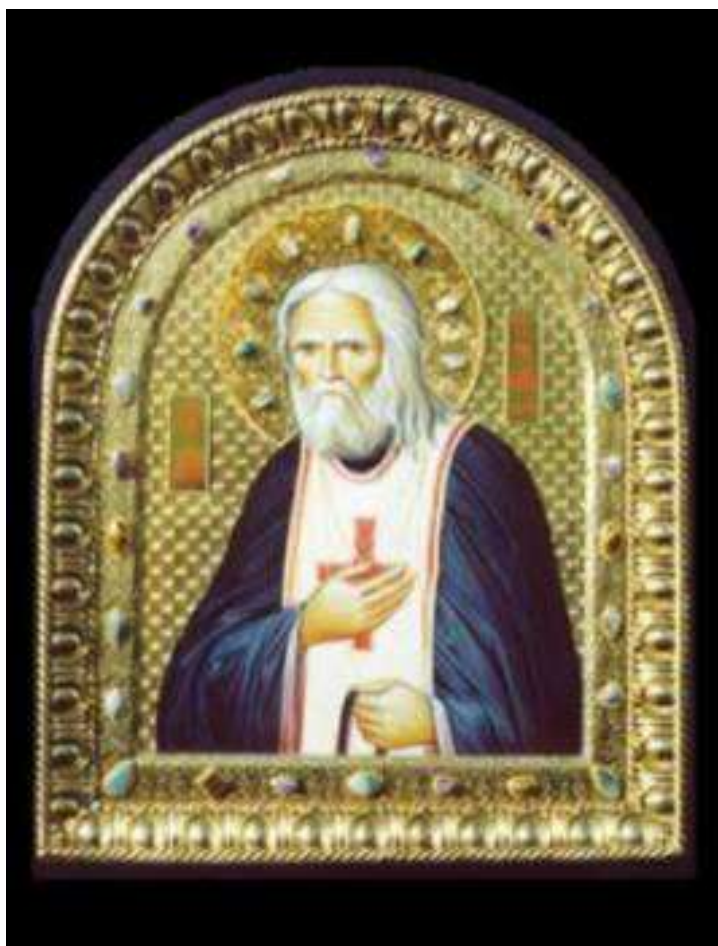
Stručný prehľad udalostí. Priebeh choroby podľa popisu jej matky.) Alina náhle ochorela, príznaky boli najskôr typické pre hepatitídu, ktorá však bola nakoniec vylúčená a boli vykonané operácie, nasledovalo mesačné domáce liečenie. Následne bola vykonaná tretia operácia, pri ktorej bola určená definitívna diagnóza. Vzhľadom k rozsahu postihnutia lekári prehlásili, že viac pre ňu urobiť nemôžu. Navrhli transplantáciu pečene. V priebehu konzultácie sa stav Aliny prudko zhoršoval, dostala sa na jednotku intenzívnej starostlivosti, začala srdečná arytmia a to všetko spolu so zlyhávaním činnosti pečene. Hrozila smrť. Cez rôzne konzultácie a zahraničné kontakty sa naskytla možnosť hospitalizácie v jednej z najmodernejších kliník v Tel Avive, ktorá ako jedna z prvých odpovedala na dotaz ohľadom možnosti liečby, takže už 11. novembra bola Alina na prijímacom oddelení tejto nemocnice. Boli vykonané tri operácie, lenže vznikla sepsa a otrava krvi. Infekcia, kde bacily odolávali antibiotikám. Matke sa podarilo od sponzorov získať peniaze na prvý mesiac liečby. Zostal však ešte dlh 64 tisíc dolárov. Potom bolo potrebné zohnať peniaze na transplantáciu ,300 tisíc dolárov. Túto čiastku sa však i napriek obrovskej snahe a pomoc priateľov nepodarilo zaistiť.

Jediným riešením bola možnosť v zrýchlenom riadení prijať izraelské štátne občianstvo, ktoré by umožnilo bezplatnú liečbu. Všetko bolo vyjednané a pripravené, stačilo už len vyplniť formuláre a odovzdať

ich. Podľa izraelského "zákona o repatriácii" mohla Alina počítať so získaním občianstva, pretože jej zosnulý otec bol Žid a jeho matka je teraz izraelskou občiankou. Konzulát v priebehu mesiaca dokončil preverovanie dokumentov potvrdzujúcich právo Aliny na získanie izraelského štátneho občianstva, a v decembri vydal odporúčanie ministerstvu vnútorných vecí. Tu následne urgovala celú záležitosť v januári 2011 i babička Aliny. Avšak ani napriek poukazovaniu na zdravotný stav žiadateľky ministerstvo nereagovalo.

Príčinu uvádza duchovný otec Aliny: "Vo formulári je kolónka - vierovyznanie. Podľa zákona sa môže stať občanom Izraela iba žid alebo ateista. Aby sa Aline dostalo rýchlej lekárskej pomoci a nadeje na prežitie choroby, musí byť v tejto kolónke napísané len jediné: »ateistka« alebo »židovka«. Alina mi telefonovala a pýtala sa na tento problém. Čo si počítať? Lekári vravia, že času je veľmi málo. Dva až tri týždne. A u nás (t.j. v Rusku) tento typ liečby nevykonávajú. Voľba je jednoduchá: buď zašpekulovať (pokrytecky napísať, čo je žiadané), zriecť sa viery a tým získať nádej na uzdravenie, alebo sa úplne spoľahnúť na Boha. Ten človek chcel počuť odpoveď na

otázku, ktorá je najskôr tou najdôležitejšou v jeho živote. Nevedel som, čo povedať... Presnejšie povedané, vedel, lenže... Keď mi potom matka dievčiny oznámila, že sa už rozhodli, bál som sa, že budem počuť to najhoršie. Helena (krstné meno Aliny) prehlásila: **»Nezložím si kríž, nezrieknem sa (viery), za to mi to nestojí.«** Povedal som, že sú statočné."

Na otázku kňaza, čo budú robiť ďalej, odpovedala jej matka, že nevedia. Kňaz povedal: "Lenže už

máte málo času." **"Pred nami je večnosť,"** odvetila.

Keď bolo Aline lepšie, napísala na internetové fórum chrámu ct. Serafima: "... žiadne hrdinstvo a žiadnu voľbu momentálne podstupovať nemusím. Svoju voľbu som učinila už dávno - som pravoslávna kresťanka. Činím na sebe znamenie kríža. Áno, neodložím krížik, otvorene vravím, že som pravoslávna. Áno, mám papier z ministerstva vnútorných vecí Izraela, kde nie sú varianty; je tam predpísaná veta: »Prijímam občianstvo, zákony a náboženstvo tejto krajiny,« a pár bodiek na podpis. Povedzte sami: Je to nejaká voľba? Dôležité nie je, čo je na papieri, ale čo je v duši. A tam je dôvera v Boha, silnejšia než papiere, silnejšia než zákony, štáty a najhroznejšie diagnózy alebo čas! I v najťažších chvíľach cítim, že ma Boh drží za ruku. Žiaden lekár ani žiaden štát nemôže zbaviť operácie jej rizika - akýkoľvek deň tu môže byť posledným. Jediná voľba je tá, ktorú som učinila už dávno, a tá nie je spojená s občianstvom, - zvolila som si Vieru v Boha; nebudem sa pozeráť na nič iného, budem ďakovať za všetko, čo je mi súdené. A to je voľba stojaca pred každým človekom."

Niekoľko mesiacov prežila Alina na jednotke intenzívnej starostlivosti izraelskej chirurgickej kliniky pripojená k prístrojom umelého dýchania. Ako poznamenali izraelskí lekári, až do posledného dňa bola "pripútaná na lôžko, ale pri plnom vedomí a jasnej pamäti", Čo ešte zväčšuje význam rozhodnutia učeného v bolestiach spôsobovaných pokračujúcu smrteľnú chorobu.

V noci na 14. marca Helena (Alina Milanova) zomrela na masívne vnútorné krvácanie. **Niektorí pravoslávni na internete si myslia, že sa spôsobom svojej smrti a svojím svedectvom o viere až k smrti stala mučenicou.**

Zdroj: www.ambon.or.cz

Preklad: Jana Tomášová

Cyril a Metod - odkaz Veľkej Moravy

Príchod Cyrila (Konštantína) a Metoda na Veľkú Moravu. Tento sviatok je u nás nielen cirkevným, ale aj štátnym. Je to deň, keď si národ spomína na dni pred viac ako tisíc rokov. Práve vtedy sa osudy miliónov ľudí preklenuli do ďalšej fázy života a pokroku.

Potom, ako sa knieža Rastislav neúspešne obrátil na pápeža v Ríme s podobnou prosbou, v roku 862 prišli do Carihradu jeho poslovia a žiadali (biskupa a) učiteľa, ktorý by nám v našom jazykom vysvetlil pravú kresťanskú vieru. Cisár súhlasil a slovami Počuješ, Filozof, tieto slová? Niet iného než teba, kto by toto mohol vykonať, preto vezmi veľa darov a svojho brata Metoda a choď! Lebo ste Solúnčania a všetci Solúnčania hovoria čistou slovančinou. Cisár Michal III. vyzval Konštantína, aby sa misie ujal. Ten (aj po naliehaní patriarchu Fótia) súhlasil.

Títo dvaja slovanskí apoštoli nám zostavili písmo zvané hlaholika, preložili množstvo kníh a diel, doniesli nám nové tradície. Rovnako doniesli k nám aj dvojkríž z Byzancie, ktorý je dodnes na štátnom znaku Slovenskej republiky, ale používa ho aj Pravoslávna cirkev, ktorá práve nesie odkaz Cyrila a Metoda nepozmenený,

nepoškvrnený a hlboko zakorenený v jej učení.

Netvrdím, že naše národy boli pred prijatím kresťanstva prostredníctvom sv. Cyrila a Metoda zaostané alebo menejcenné. Tento akt vnímam ako ďalší pozitívny posun národa, tak ako ním boli aj prvé vznikajúce kmene, štáty...

Práve pre toto všetko nezaľahodíme odkaz, ktorý nám zanechali, lebo zhynieme ako národy a z ľudí, ako sa dnes môžeme ešte nazvať, sa stane otrocká masa bez kultúry a dejín!

Solúnski bratia ostanú večne žiť v našich slovanských národoch prostredníctvom jazyka, písma, kultúry a viery.

Tvorba solúnskych bratov

Preklady

Hneď po vytvorení abecedy sa solúnski bratia púšťajú do rozsiahlej prekladateľskej činnosti do staroslovienčiny. Pred odchodom na Veľkú Moravu bratia spolu preložili Perikopy a možno aj Štvorevanjeliem. Počas misie na Veľkej Morave potom solúnski bratia preložili do staroslovienčiny celú bibliu (prvý preklad biblie do slovanského jazyka), ale aj liturgické texty a mnohé iné texty. Takisto preložili a upravili byzantské občianske zákony a vzniknutý Zakon sudnyj ljudem bol nielen občianskym zákonníkom Veľkej Moravy, ale aj prvým zákonníkom v slovanskom jazyku. Po smrti Konštantína Metod preložil Starý zákon, Nomokanon a Paterik. Predpokladá sa, že Metod prekladá aj polemické úvahy svojho brata, pričom ich delí na osem častí (slová).

Konštantín preložil

- Perikopy
 - o výňatky z evanjelií čítané pri nedeľných bohoslužbách
 - o preložené v roku 862 ešte v Byzantskej ríši

- o nájdené v Assemaniho kódexe (Codex Assemanianus, zač. 11. stor., Macedónia, hlaholika) a v Savvinej knihe (Savvina kniha; 11. stor., cyrilika, severovýchodné Bulharsko)
- Trebnik (Rituál)

- o obradné predpisy podľa byzantského rítu
- o preložené na Veľkej Morave
- o nájdené v Sinajskom euchológii (Euchologium sinaiticum, 11. stor., hlaholika)
 - Breviár (Časoslov)
 - o kňazská modlitebná kniha obsahujúca tzv. offíciá
 - o preložené na Veľkej Morave
 - o nájdené v Chorvátsko-hlaholskom breviári z Vrbnika (13. stor.)
 - Oktoich (Osmiglasnik)
 - o spevník byzantskej liturgie
 - o preložené na Veľkej Morave
 - o nájdené v texte Strumický oktoich (12.–13. stor.)
- Konštantín a Metod preložili
 - všetky 4 evanjeliá Nového zákona (Štvorevanjeliem):
 - o preložené asi v roku 862 ešte v Byzantskej ríši alebo až na Veľkej Morave
 - o nájdené v Zografskom kódexe (Codex Zographensis, začiatok 11. stor., Macedónia, hlaholika) a v Mariánskom kódexe (Codex Marianus, zač. 11. stor., severovýchodná Macedónia, hlaholika)
 - Misál
 - o doplnok liturgie sv. Petra, t.j. západnej rímskej omše v byzantskom

- rámci
 - o preložené na Veľkej Morave
 - o nájdené v Kyjevských listoch (9. stor./zač. 10. stor., Veľká Morava/Blatenské kniežatstvo/Bulharsko, hlaholika)
 - Žaltár:
 - o preložené na Veľkej Morave
 - o nájdené v Sinajskom žaltári (Psalterium Sinaiticum , 11. stor., hlaholika)
 - Skutky apoštolské (Apoštol):
 - o preložené na Veľkej Morave
 - o nájdené v texte Apoštol Kristinopolský (13. stor.)
 - Konštantín možno spolu s Metodom preložili
 - Zakon sudnyj ljudem („Súdny zákonník pre svetských ľudí/Súdny zákon pre laikov“)
 - o občiansky zákonník Veľkej Moravy
 - o preložené na Veľkej Morave
 - o nájdené vo viacerých rukopisoch z 13. a 14. storočia, najznámejší je Novgorodskij spisok (1280, Rusko)
 - Metod (alebo možno Konštantín) preložil
 - Nomokánon (Nomokanon, Kormčaja kniga)
 - o zbierka ustanovení byzantských cisárov a cirkevných otcov; tu preklad gréckeho nomokánonu Jána

Scholastika

- o preložené na Veľkej Morave
- o nájdené v texte Ustjužskaja kormčaja kniga (13. stor.)

Metod preložil

- Starý zákon (okrem kníh Makabejských, ktoré v predlohe neboli, lebo sa nepokladali za vierohodné) [niekedy sa predpokladá, že išlo len o tzv. perimejníky – vybrané čítanie zo Starého zákona pre bohoslužobné ciele]:

- o preložené na Veľkej Morave
- Hádanie o pravej viere so Židmi
- o Konštantínov spis (pozri nižšie)
- o preložené na Veľkej Morave
- penitenciál [t.j. návod na ukladanie pokánia] Ustanovenia svätých otcov o pokání za vraždu a o každom hriechu:
- o preložené na Veľkej Morave
- o nájdené v Sinajskom euchológii (pozri vyššie)
- Paterik (Knihy otcov)
- o umelecký preklad, u ktorého nie je jasné, či ide o preklad životov, spisov alebo homílií cirkevných otcov
- o preložené na Veľkej Morave
- o nájdené v Clozovom zborníku (Glagolita Clozianus, 11. stor.) a Suprasľskom kódexe (Codex Suprasliensis, 11. stor.)

Pôvodná tvorba

Cyril a Metod nechávajú po sebe okrem prekladov aj objemovo bohatú, ale, bohužiaľ, slabo zachovanú osobnú tvorbu v gréčtine a staroslovienčine.

Konštantín napísal predovšetkým prvú slovanskú báseň Proglas.

Konštantínova tvorba je jednak dôkazom autorovho nadania, zrodeného z náboženského rozjímania, a jednak je Konštantín autorom polemických úvah, ktoré odhaľujú jeho hlboké vedomosti, rečnícke majstrovstvo, náboženské presvedčenie a smelosť. Od Metoda sa zachovali dve či tri vlastné diela.

Konštantín napísal

- Chersoneská legenda (Cherzonská legenda, Chersonská legenda; celým menom Reč o prenesení ostatkov preslávného Klimenta, obsahujúca historickú správu:
 - o 2. polovica 9. storočia, o vzniku pozri hlavný text článku
 - o nájdená v zle zachovanom cirkevnoslovanskom preklade (16. stor.) pôvodného gréckeho textu, ktorý obsahoval tri časti historica narratio

(historická správa), sermo
declamatorius (prednesená reč) a
hymnus (na počesť sv. Klementa)

- Hádanie o pravej viere so Židmi
 - o dišputa
 - o 2. polovica 9. stor.
 - o nájdené v Živote Konštantínovom (vznikol okolo 870, najstaršia zachovaná verzia z 15. stor.) v skrátenej podobe v Metodovom preklade z pôvodného gréckeho textu
- Proglas
 - o predhovor k prekladu evanjelia; prvá slovanská báseň
 - o 863–867
 - o o nájdení pozri vyššie k prekladu 4 evanjelií
- Pochvala na počesť sv. Gregora Nazíanskeho
 - o oslavná báseň
 - o 2. polovica 9. stor.
 - o nájdené v Živote Konštantínovom
- Modlitba pred smrťou
 - o rytmizovaná próza
 - o 2. polovica 9. stor.
 - o nájdené v Živote Konštantínovom
- Predhovor k evanjeliáru
 - o prvá slovanská rozprava z literárnej teórie a teórie prekladu
 - o 2. polovica 9. stor.
 - o nájdený len zlomok staroslovienskeho prekladu gréckeho

originálu v texte Hilferdingov
macedónsky cyrilský list (11./12. stor.,
Bulharsko)

- Napísanie o pravej viere
 - o rozprava o kresťanskej pravovernosti, dišputa
 - o 2. polovica 9. stor.
- Abecedná modlitba (niekedy sa pripisuje Konštantínovi Preslavskému)
 - o veršovaná modlitba kňaza, ktorý sa pripravuje hlásať evanjelium medzi Slovanmi
 - o 2. polovica 9. stor.
- dve veršované modlitby v troch Sinajských listoch v Sinajskom euchológii (pozri vyššie) - prvé básnické pokusy Konštantína
- Kyjevské listy (pozri vyššie) sa niekedy pripisujú Konštantínovi Konštantín (možno spolu s Metodom) alebo Metod napísal
- Spovedný poriadok
 - o 2. polovica 9. stor.
 - o v Sinajskom euchológii (pozri vyššie) Konštantín alebo Metod napísal
- Kánon na počesť sv. Dimitra Solúnskeho
 - o oslavná báseň; autor nostalgicky spomína na svoje rodné mesto a rozhorčene reaguje na prenasledovanie trojjazyčníkmi

o 864–867

pamiatky (okolo roku 980, Freising)

- Adhortácia k vladárom

(Napomenutie k vladárom)

Metod napísal

- Adhortácia k pokániu (Napomenutie k pokániu)

- o homília

- o druhá polovica 9. stor.

- o časť nájdená v texte Frizinské

- o homília

- o druhá polovica 9. stor.

- o nájdená v Clozovom zborníku (pozri vyššie)

Zdroje:

1. ↑ F. Grivec (1927). Slovanští apoštolé sv. Cyril a Metoděj. ?, Olomouc, 11-13.

2. ↑ J. Stanislav (1945). Slovanskí apoštolí Cyril a Metod a ich činnosť vo Veľkomoravskej ríši. ?, Bratislava, 8.

3. ↑ M. Lacko (1982). I santi Cirillo e Metodio, vincolo tra Constantinopoli e Roma, The Common Christian Roots of the European Nations. ?, Florence, 38.

4. ↑ Eugen Pauliny (1983). Dejiny spisovnej slovenčiny. SPN, Bratislava, 24.

* Cambel, S. et al.: Dejiny Slovenska I (do roku 1526), Veda, 1986

* Ján Hnilica: Svätí Cyril a Metod , Bratislava, Alfa 1990, ISBN 80-05-00707-8

* Kol. autorov: Encyklopédia Slovenska, Veda, 1979

* Minárik, J.: Stredoveká literatúra. Svetová, česká, slovenská, Bratislava, 1977

* http://www.bbkl.de/m/methodios_sk.shtml, <http://www.bbkl.de/k/Konstantin.shtml>

* <http://www.spsh.sk/encyklopedia/novy/metod.htm>

Autor: Jakub Surmik

Napísali ste nám....

Nech je po Tvojom, Pane

Je to zaujímavé, ale teraz ma stále častejšie prenasleduje Božia vôľa. Začala som pochybovať, či bolo múdre presťahovať sa a prišla odpoveď. Bolo. A nešpekuluj. Ako som k tomu došla?

Mali sme doma malú návštevu a akosi sa reč zvrtila na Božiu vôľu. Ako? Jednoducho.

Mladý muž nám rozprával o nešťastnej láske, ktorú prežil, o svojich pochybnostiach a rozprávali sme sa o vzťahoch vôbec. A mne vyklázli tie dva slová - Božia vôľa.

Netráp sa stále pre nenaplnené city, keď to nebola Božia vôľa. A v tom mladík povedal, že veď to. Nebola. Lebo keď sa začal modliť, aby mu Boh dal vedieť, či to dievča je práve pre neho, začalo sa to kaziť. Ale keď sme sa d'alej

rozprávali, bolo mi jasné, že ten vzťah bol od začiatku naštrbený a zo strany dievčaťa vypočítavosťou. Sú medzi nami ľudia, ktorí nie sú radi, ak ich niekto ľutuje, keď nemajú prácu, partnera, postavenie... . Nedokážu to prijať ako výzvu a čakať. Ved' to nie je koniec. V momente, keď sa nám to stane, áno. Cítíme veľkú zradu, ale keď to „rozchodíme“, tak nám dôjde, že to môže byť príležitosť premyslieť si, čo naozaj chceme. Či je pre nás skutočne správne mať prácu za každú cenu, pričom riskujeme, že nám to môže spôsobiť vnútorné problémy? Lebo často z práce, ktorá nás ani trochu nenapíňa, ba naopak, robíme ju s odporom, prichádza na človeka choroba. Násilie, ktoré takto páchame sami na sebe kvôli tomu, aby nás rodičia, partner, priatelia alebo hocikto iný neodsúdili ako príživníka, je zbytočné. Ak nás majú radi len vtedy, keď sme úspešní, potom im nikdy nebude nič, čo urobíme, dosť dobré. Láska sa prejavuje v obetavosti a v ohľaduplnosti.

Aj pri výbere partnera je to podobné. Vždy pamätajme na príslovie: „Čo z peknej misky, keď je prázdna“. Boh nás vedie. Jeho vôľa to je ten hlas, ktorý nás drží pri zemi: „Naozaj potrebuješ pracovať v kolektíve, kde si Ťa nevážia“? „Skutočne Ti vyhovuje chodiť s priateľom/priateľkou ktorý/á Ťa neustále zraňuje“? „Zobud' sa“! Že ste to už počuli? Kládli ste si takéto otázky, ale aj keď ste si na ne chceli odpovedať úprimne, nešlo to. Bránil vám v tom strach. Strach z odmietnutia, nepochopenia, zo samoty. Ale ak do svojho života pustíte Boha a dovoľíte Mu poradiť vám, povedie vás cestou, ktorá navonok nie je ľahká, ani pekná a zaujímavá, ale vám prinesie do života pokoj a radosť. Tichú radosť. Takú, s ktorou sa nepriznávame, lebo si neuvedomujeme, že je to skutočné bohatstvo. Hanbíme sa za takú radosť. Myslíme si, že víťaz je ten, kto vyhrá

preteky, olympiádu, ten, kto má noblesnú prácu, postavenie, peniaze, je každý rok na dovolenke pri mori Ale, ... v kútiku duše vieme, že to nie je dôkaz toho, že je to šťastný človek.

Mladík, ktorý bol u nás na návšteve, to pochopil, len to ťažko prijímal. Všetci to ťažko prijímame. Svet, v ktorom žijeme, nie je o tichej radosi, o pokore, obetavosti, nie je o Bohu. My, kresťania sme sa pre tento svet nenarodili a krstom sa učíme žiť pre svet s Bohom. Jednou nohou sme tu a druhou tam. Je to ťažké, hoci často vieme, čo máme urobiť. Necháme sa ovplyvniť hocičím, len nie Bohom. Alebo sme vo vzťahu k Bohu chladní, alebo až fanaticí. Nevieme si uchovať ten zdravý rozum. Skromnosť a pokoru. Neskúmame, čo je naozaj správne. Chceme, aby nás niekto viedol za ruku, ale nie Boh. Chceme, aby nám niekto našepkával, čo robiť, ale nie Boh. Preberáme model správania od hocikoho, len nie od Christa. Stále čosi hľadáme, čo by nás uspokojilo, ale len nech to nie je Boh. Christos je pre nás čudák. My nerozumieme Jemu a myslíme si, že On nerozumie nám. Sme stále nezrelí. Duchovne nezrelí. Celý čas tu na tomto svete sa učíme žiť naplno. Teda asi takto: podľa Neho. Nepochopiteľná Božia vôľa Lenže je to najlepšie, čo si môžeme vybrať. Nech sa nám akokoľvek niekto iný snaží nahovoriť, že to a to je pre nás najlepšie (ako napr. v reklame), my vždy cítime, čo je najsprávnejšie. Kto nám to našepkáva a často zbytočne? B o h. Skúste Ho počúvnuť a uvidíte, čo sa bude diať. Možno to nepríde hneď, ale po čase, no tá príjemná a dokonalá zmena príde. Možno to nebude nič veľkolepé, ale bude to správne, a keď budeme opäť pochybovať, On si nájde spôsob, ako nám povedať: „Nešpekuluj, dovolil si, aby som Ti poradil. Prijmi to. Dávam Ti to z čistej Božej lásky“.

En.

Lotove ženy

Dnes sa budeme zaoberať ženami, ktoré v živote sprevádzali Lota, Abrahámovho synovca. Aj ony mali v sebe niečo dobré a niečo zlé. Prvou, o ktorej si porozprávame, bude Lotova manželka. Nevieme, ako sa volala. To

ostáva navždy skryté pred našimi očami, ale vieme, že bola ženou veriaceho muža. To už niečo znamená. Dostala sa do Abrahámovej rodiny a teda do Božej blízkosti. Vieme o nej veľmi málo, ale jej postava má svoje miesto v dejinách

viery. Hoci je to nevďačná úloha, ktorú tu zastala, ukazuje nám veľa. Pani Lotová by za logických podmienok mala byť ženou duchovne krásnou a zrelou. Všetko by ju k tomu viedlo, keď žila so spravodlivým mužom, v Abrahámovej rodine a v prírode, tak blízko Bohu. Nebola to zlá žena, ale jej osobnosť bola naklonená svetu, v ktorom žila. A keď sa Lot rozhodol usídlieť v Jordánskej krajine blízko Sodomy a Gomory, bolo len otázkou času, kedy sa neblahý vplyv nedôstojného prostredia týchto miest prenesie aj na jeho rodinu. Hoci sám Lot bol veriaci, podcenil túto skutočnosť a tak nevedomky prispel k nešťastiu svojej rodiny. Lotova bola podľa všetkého usporiadaná a priama osoba. Mala na pamäti blaho svojho domu, čo dokazuje fakt, že sa postarala o dobrých pytačov pre svoje dcéry. Ale boli to muži Sodomy a Gomory a tak lipli na materiálnych veciach viac ako na duchovne. Toto všetko sa v dôležitej chvíli ich života vyplavilo na povrch a nedovolilo im správne sa rozhodnúť.

To, že sme voči hriechu, ktorý sa šíri v našom okolí, ľahostajní, znamená, že nás môže napadnúť hocikedy ako vírus. A často nepripravených. Prečo si

naivne myslíme, že to, čo sa nás dnes netýka, sa nás ani zajtra nedotkne? Stalo sa tak v živote Lota. Boli tri významné situácie v jeho živote, ktoré dokázali, že sa iba klamal a že sklamal. Sám seba a Boha.

Najprv, keď vďaka Abrahámovej prosbe Boh zachraňuje pred skazou Sodomy a Gomory Lotovu rodinu, nedokážu sa jeho nastávajúci zaťovia rozhodnúť správne. Zostanú v meste a tým sa dobrovoľne rozhodnú zomrieť. Pre ženu a dcéry je to veľký smútok a sklamanie. Už tu mohla pani Lotová konečne pochopiť, že je najvyšší čas prestať schovávať sa za muža a konať podľa Božej vôle. Nesprávny výber partnerov pre dcéry mal ďalekosiahle následky. Ukáže sa to v dvoch ďalších skutkoch. Len čo sa dajú pred Božím hnevom na útek, Lotova pani sa nedokáže odpútať od svojho domova a zabudne na upozornenie od anjela. V momente, keď sa obzrie za tým, čo jej bolo blízke, rozhodne o svojom biednom osude. Dodnes sú na tomto mieste, južne od Mŕtveho mora, solné stĺpy podobné ľudskej postave. Araby hovoria Mŕtvemu moru príznačne – Lotovo jarezo. Nerozhodnosť v konaní Božej vôle je u tejto ženy viditeľná po celý jej život. Vieme o nej málo, ale z Lotovho konania a konania ich dcér je človeku jasné, že bola slabochom. Je vždy len na škodu človeka, ak sa nerozhodne ísť v stopách Christových. Nerozhodnosť vo veciach Božích je mostíkom k hriechu a bránou, ktorou k nám vstupuje diabol.

Na Lotovu ženu a jej nerozvážny skutok poukazuje Christos, keď chce zdôrazniť, aby sme sa takémuto prístupu v duchovnom živote vyvarovali. Mali by sme tak robiť od začiatku nášho života s Bohom. Je to prvé, čo by sme si mali uvedomiť. Nemôžeme slúžiť dvom pánom. Stále to platilo a platí: alebo Boh, alebo diabol.

Tretí moment duchovnej otupenosti v rodine Lota nastáva potom, čo Lot už niekoľko rokov žije v jaskyni, kam sa pred katastrofou schovali. Jeho dcéry mu pomáhajú v hospodárení. Sú chudobní a aj zúfalí a osamelí. Teda jeho dcéry určite. Nikde naokolo niet iných ľudí. V ich prípade mužov. A oni žijú v jednom priestore s otcom. Toho sa tak preľakla staršia, že sa nechala opantať myšlienkou na splodenie potomka hoci aj s vlastným otcom. O svojich obavách bezdetnosti sa zverila sestre. Tá jej prisvedčila a ešte sa aj nechala zverbovať na ľstivý plán ako nadobudnúť potomstvo. Ohavné si to len predstaviť, ale pre nich dve sa to stalo záchranou. Potupnou až úchylnou, ale „účel svedčí prostriedky“. Po dôkladnej porade sa rozhodli otca opiť, aby ho potom mohli bez veľkých problémov zviest'. Konali v zúfalstve a pocite samoty, ale hriech to bol. A tento tretí skutok je dôkazom toho, že Lot si nevybral tú správnu ženu a nedokázal deti vychovať v bázni Božej. Dobrá manželka dvíha svojho muža a deti hore – k Bohu. Ale jeho žena ho ťahala skôr k hriechu a tolerancii mnohých neprávostí tohto sveta. Nebola zlá, ale bola benevolentná k niektorým veciam. Niekedy mala byť pevnejšia v zásadách a ona to prehliadala a zámerne. Z toho, ako sa zachovali dcéry k otcovi, je jasné, že ich naučila ako s mužmi manipulovať. To nebol dobrý ťah vo výchove. Do života mala ísť príkladom pokory a úcty, a nie klamstva a prospechárstva.

Z tohto incestu sa narodili dvaja chlapci Moab a Amon, praotcovia dvoch arabských kmeňov. To je dôkazom veľkej Božej milosti, ktorú dostával Lot po celý život. Napriek tomu, že nežil vždy podľa Božích prikázaní a nedokázal strániť svoju rodinu od zlého vplyvu Sodomy a Gomory, je považovaný za spravodlivého.

Jeho ženy sú výstrahou pre nás, aby sme nekonali a nežili povrchné. Skutočný život je život v Christu a s Christom.

Elena Nemčíková

Básnické okienko– okno do duše človeka

1. pieseň

Na hore počajevskej, tam,
stopu si zanechala nám.
V nej uzdravujúcu vodu si nám dala,
aby si naše srdcia v nešťastí posilňovala.

A ikona Tvoja vzácna,
duchovne lieči naše srdcia.
Kráľovstvo Božie ukazuje nám,
tým, čo sa kajajú zo svojich hriechov,
rán.

Prepodobný Jov náš svätý,
ochraňuje v živote na zemi.
Kto sa na neho v modlitbe obráti,
tomu sa pokoj do duše navráti.

Pred Tebou, Božia Matka stojím,
úprimne Ťa v srdci prosím.
Ty si radosť mojej duše,
v trápeniach ma potešuješ.

Človeče, kvôli Pánovi všetko znášaj
a modlitby Mu prinášaj,
A Pán ťa neopustí,
milosť z neba on pošle ti.

Tak uplynú roky nebadane,
budeš súdený za svoje skutky, veru za
ne.
Či s Bohom si svoj život prežil,
čo si pre dušu v živote nahonobil.

Matka Božia , aj Teba ja prosím,
omoforom pokry moju cestu,
od vášní Ty ma uzdrav
a moju úbohú dušu zachráň...

2. pieseň

Chod' po ceste trnistej,
s pokorou nes svoj kríž.
S tým, čo je poslané Bohom,
sa zmier,
sama znes svoj kríž.

Trpezlivosti sa tvoj nepriateľ bojí,
trasie sa pred modlitbou a krížom.
A ty, drahá sestrička, pozri,
všetky nešťastia znášaj do konca.

Modli sa v chráme i doma,
s blíždymi v pokoji nažívaj.
A bremeno naložené Bohom,
svoje i moje znášaj.

Chrám, modlitba a vytrvalosť,
od nepríjemností ťa zachráni.
Viera, nádeja a láska,
dušu tvoju povznesie.

K Pánu Bohu sa upneš,
zanecháš pozemské starosti.
Zabudneš na ťažké dni,
zabudneš na páliace rany.

Pominú sa ako sen a žiaľ,
budeš v kvitnúcom raji.
S blaženými žiť v nebesiach a trápenie,
chorobu, všetky pokušenia

zakryje vrch hrobu.

V duši ochraňuj večné šťastie:
vieru, nádej a lásku.
Viera oslobodzuje od nešťastí,
nádej ťa posilní,
láska všetko znáša a odpustí,
večný život ti daruje.

(voľný preklad ukrajinských piesní)
preložila: Bohu známa

Svätí bratia solúnski

Skadial' nám je meno?
Ktože nám také dal?
Neviem, nerozumiem, nechápem a
neznám.
Až nám Slovo prišlo, tak aj zasvietilo.
Ako sa nám dalo - Slovo zajasalo.
Ktože nám priniesol dar ten precenný ?
To sú bratia naši, apoštolom rovní.
Apoštolom rovní, v Božom Slove
mocní.

Čo sú bratskej láske Bohom naučení,
silou prekypení, v Slove hlaholení,
Pánom oslávení na slovenskej zemi.

Chvála Hospodinu, Christu Spasiteľu.

Večná sláva Tebe, pomiluj nás Bože ..

Autor: Pavel Djurčok

Odlúčenci *

Tečie horská rieka, zmýva rovinu,

niekedy donesie zvláštnu novinu.

Mútnymi vlnami brehu si roní,

mrtvale odvája, ostrovy robí.

Z vrb a jabloní veniec prepletá,

k Dunaju sa blížiac veselo plesá.

Preteká nám Tisa cez panonský kraj,

lacným odlúčencom nazdal sa tu raj.

Tak si naši starí osídlo našli,

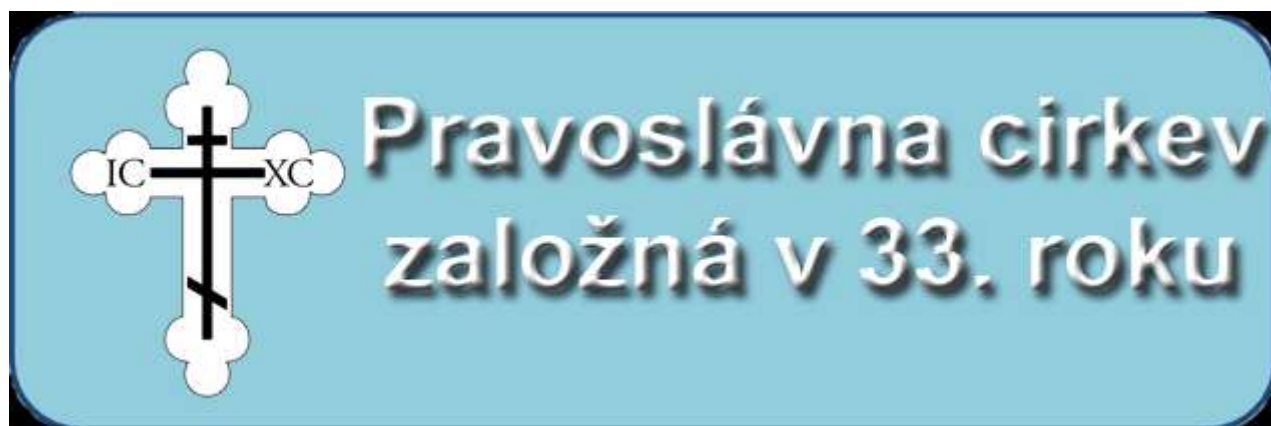
slovenskú zem hornú keď opúšťali.

So Slovom sa pohli k voľnému vzduchu

a cesta ich viedla za riekou k juhu.

..... leta aradackiho 225 , psd

* *heb. arad* - odlúčený, oddelený

OZNAM

PRAVOSLÁVNÁ CIRKEV OZNAMUJE VŠETKÝM, ŽE SVÄTÉ LITURGIE SA V BANSKEJ BYSTRICI A VO ZVOLENE KONAJÚ STRIEDAVO: JEDNU NEDEĽU V BANSKEJ BYSTRICI V NÁHRADNÝCH PRIESTOROCH V AGENTÚRE SOCIÁLNYCH SLUŽIEB NA ULICI 9. MÁJA Č. 74 (BÝVALÉ DETSKÉ JASLE) SO ZAČIATKOM O 9:30 HODINE. ĎALŠIU NEDEĽU VO ZVOLENE V KAPLNKE ZVOLENSKÉHO ZÁMKU O 10 HODINE.

ĎALEJ VÁM OZNAMUJEME, ŽE SA VO VOJENSKEJ KAPLNKE VO ZVOLENE SLUŽIA SVIATOČNÉ VEČERNE, UTRENE A SVÄTÉ LITURGIE. PODROBNEJŠIE INFORMÁCIE DOSTANETE NA

TELEFÓNOM ČÍSLE: 0903 170 583. TEŠÍME SA NA VAŠU ÚČASŤ. CHRISTOS MEDZI NAMI!

Zodpovedná:

Redaktorka: Mgr. Jana Tomášová, Jesenského 16, 974 01 Banská Bystrica, e-mail:

jankasom@szm.sk www.pravoslavie.sk

